

A Platform tételei a Kommunista Szövetség vezető szerepének megvalósításáról

Hogyan tekintenek a technokrata erők a munkásosztályra?

Engedjék meg, hogy valamivel hosszabban szóljak a technokratizmus problémájáról, illetve a technokrata-bürokrata összefogásról — hiszen erről a Platform tervezetének úgyszólván minden fejezetében szó esik, és ez különben is olyan téma, amelyről az utóbbi időben sokat frunk és beszélünk. Biztosra vehető, hogy erről a kérdésről igen sok szó esik majd a X. kongresszuson is.

A Platform tervezete külön foglalkozik a mai technokratizmus szerepével a nagyvilágban. Saját technokrata-bürokratikus erőink megpróbálták ebből a szerepből némely dolgokat átplántálni a mi feltételeink közé is.

A technokratizmus a tudományból, a számokból és a diagrammokból mítoszt teremt. Tudatosan elhanyagolja a társadalmi, gazdasági és politikai viszonyokat.

A technokratizmus nem menekül az elmélettől, de elméleti sémákban gondolkodik. Azt a gazdaságpolitikát hangsúlyozza, amely a gazdaságot elválasztja a politikától, a vak ökonomizmust serkentve.

Saját egoista céljait a technokratizmusnak sikerül a nagyvilágban úgy bemutatnia és elhíntenie, mint társadalmi szükségletet. Ezt tették a mi technokrata-bürokratikus erőink is. Az öngazgatású társadalmi viszonyok helyett saját szükségleteiket helyezték előtérbe, s úgy próbálták azokat bemutatni, mint a társadalom szükségleteit és érdekeit.

A technokrata-menedzseri monopóliumok a nagyvilágban nem rejtették véka alá igyekezetüket, hogy a burzsoá ideológiát összeegyeztessék a társadalom mai fejlődésével, a tudománnyal és a technológiával. Egyes tudósok, akik a technokrata-menendezseri monopóliumok szolgálatába szegődtek, kimondták a tételt, hogy a korszerű technika független a társadalmi struktúrától. Elméletek tűntek fel a társadalmi viszonyok ösztönszerű változásairól, összefüggésben a tudományos-technológiai forradalom fejlődésével. Ezen az alapon egyesek — mint R. Aron — azt állítják, hogy „a forradalom, amiről Marx beszél, már mögöttünk van”, illetve, hogy „az ipari társadalom végzetes elkerülhetlenséggel fölöslegessé teszi a marxizmust”.

A technokratizmus apologetikusai formálisan az ideológiák ellen léptek fel, azt állítván, hogy az úgynevezett „technotronikus kor” az „ideológiák végét” jelenti, s hogy máris elérkeztünk a „dezideologizált társadalomhoz”.

A munkásosztály fogalmát a technokratizmus tudatosan szűkíti le az egyszerű fizikai munkát végző dolgozókra, és ezen az alapon építi fel elméletét a „proletariátus eltűnéséről”, illetve a „munkásosztály eltűnéséről”.

A mai saját technokratizmusunk is úgy tekintett a munkásosztályra, mint szükségtelen teherre, mint a társadalom melléktermékére. Ez a technokratizmus szintén megkezdte saját céljainak kialakítását, a csoportérdekeket helyezte előtérbe, becsmérlni kezdte a társadalmi tulajdont, olyan viszonyokat és feltételeket igyekezett létrehozni, melyek között könnyen feladhatnánk az osztálytudatot és az osztályjellegű akciókat. A munkásosztály

egyes részeinek szolidaritása helyett megkezdődött a szolidaritás az anyagi gazdagsággal, amelyet elidegenítettek a közvetlen termelőktől. Mindezt olyan kísérletek követték, hogy az öngazgatási viszonyokon kívül teremtsenek különleges formájú összhangot a munka és a tőke között, tehát hogy megőrizzék a régi viszonyokat, hogy az öngazgatást formálisan elismerjék, de hogy továbbra is a maguk módján termeljék ki és használják fel a profitot.

A technokratizmus betörése a Kommunista Szövetségbe többféle módon nyilvánult meg. A legveszedelmesebb az a kísérlet volt, amellyel a Kommunista Szövetséget megpróbálták elválasztani a munkásosztálytól, hogy azután fokozatosan a technokrata-bürokratikus erők uszályhordozójává változtassák. Ez az előretörés abból is kivágott, ahogyan társadalmunk ellentmondásait kezdtük tárgyalni. Más az az ellentmondás, ami az öngazgatású-szocialista és a technokrata-bürokratikus erők között és viszonyában jelentkezik — mert ennek osztályjellege van. És megint más az ellentmondás az öngazgatáson belül. Ezt kölcsönös megértéssel és megbeszélések útján oldhatjuk fel. A Kommunista Szövetségben olyan erők tűntek fel, amelyek az előbbi csoportba tartozó ellentmondásokat, ahelyett, hogy ébresztgették volna őket, megpróbálták egyezkedéssel és megbeszélésekkel feloldani. Ez a rothadt kompromisszumokhoz és engedelményekhez vezetett az öngazgatás számlájára. A gyakorlatban ezek az erők a vállalatok egybeolvadását öngazgatású integrációkká kiáltották ki, az uszórán alapuló hitelrendszer támogatásával viszont megakadályozták a tényleges integrációkat.

Az elmúlt időszakban ezen az alapon épültek ki a viszonyok és alakultak ki egyes személyek és csoportok érdekei az öngazgatású szocialista viszonyok ellenére és azokon kívül, amit azután a további szocialista fejlődés érdekében le kellett törni, hiszen máskülönben az öngazgatási viszonyokon belül keletkeztek volna törések.

Miután háttér fordították a munkásosztálynak, a mi technokrata-bürokratikus erőinknek is azokkal kellett szövetségre lépniük, akik az elidegenített munkatöbbletből élnek, miközben gazdasági erejüket felhasználva politikai tényezőkként lépnek fel, olyan tényezőkként, amelyeknek étvágya annál nagyobbra nő, mennél tágasabb területen folytathatják tevékenységüket. Ezen a talajon tudott erőteljesen kisarjadni a nacionalizmus, és ez segítette elő az unitarista-etatikus koncepciók továbbfejlődését. A megerősödött technokrata-bürokratikus erők már kivetették hálójukat a hatalmi szervekre is a kommunában, a köztársaságban, sőt a szövetségben is.

Már-már nálunk is megfigyelhetővé vált a célok összetévesztése — amiről Gollbreit beszél más helyzetből elemezve a nemzetközi technokratizmust, megemlítve azokat a célokat, amellyel a technostruktúra szívesen azonosítja magát, illetve amikor azt mondja: „azt a feltételezést is elfogadhatjuk, hogy ezek a célok fejezik ki a közös célok alkalmazkodását a technostruktúra céljaihoz”. Erőfeszítéseinkben, hogy teljesebben leleplezhessük saját technokrata-bürokratikus erőink és viszonyaink lényegét, a X. kongresszusig egy lépéssel előbbre kell jutnunk, és világosabban rá kell mutatnunk, hogy döntő csatáról van szó az öngazgatású szocializmus győzelemért.

Ezekben az erőfeszítéseinkben le kell lepleznünk a munkásosztály megosztására irányuló kísérlet lényegét, azoknak az törekvéseknek a lényegét, amelyek a bérvizonyok maradványainak megtartására irányulnak, le kell lepleznünk a nacionalizmus újabb formái megnyilvánulásának lényegét és okait, valamint annak az irányzatnak az okait is, hogy „a világ folyamataiba való bekapcsolódás” jelszava alatt nem csupán a pozitív, hanem a negatív irányú világfolyamatokba is bekapcsolódunk.

Eközben számolnunk kell azzal, hogy a világ fejlett országaiban a technokratizmus már megteremtette a maga szokásait, a maga erkölcsi normáit, s ezek már öröklődés útján kezdenek terjedni. A megvesztegetés, a korrupció, a törvény kijátszása már-már összetevő részét képezi a gazdasági előrehaladásnak. A technokratizmus tehát máris létrehozta saját hagyatékának terhét, amit az egyszerű emberek vagy cinizmussal fogadnak, vagy megszoknak, úgy gondolván, hogy ez részét képezi az életnek.

Saját technokratikus erőink is ezen az úton kezdtek haladni. A Kommunista Szövetség azonban megakadályozta, hogy kialakítsák saját szokásaikat, saját erkölcsi normáikat, noha nem téveszthetjük szem elől, hogy a harc ezekkel az erőkkel még hosszú időt fog igénybe venni, s mindaddig eltart, amíg nem változtatjuk meg a viszonyokat, amelyek táptalajt biztosítanak a technokratizmusnak és bürokratizmusnak.

Ha a technokratizmusról mint társadalmi viszonyról beszélünk, és mint ideológiáról, amely ezekből a viszonyokból táplálkozik, ez annyit tesz, mint azért harcolni, hogy a fiatal nemzedék jobban, teljesebben megértse, mit jelent a szocialista társadalmi viszonyok számára az új technológia, a tudomány új dinamizmusa, az új *gyorsaság* és a fejlődés új *meggyorsítása*. Az én nemzedékem körében a kvantummechanika és a relativitás elmélete nem

csupán nagy érdeklődést keltett, hanem döntő módon arra is kihatott, hogy megváltoztassuk gondolkodásunk módját az ember és a társadalom természetéről. A legújabb óriási tudományos eredmények nem csupán a tekintetben hatnak a mai fiatal nemzedékre, hogy más-milyennek lássák az új világot, mint amilyenek mi láttuk, hanem a tekintetben is, hogy új fényben vegyék szemügyre önmagukat és a társadalmi viszonyokat, amelyben a világ él.

A szocializmus bevonult minden kontinensre

A Platform tervezetének külpolitikai részén dolgozva a bizottság a JKSZ Elnöksége és a JSZSZK Elnöksége együttes ülésének záradékaiból és a JKSZ más, külpolitikai vonatkozású dokumentumaiból, valamint Tito elvtársnak a Szövetségi Gyűlés előtt mondott beszédéből indult ki.

A mai világban végbemenő mozgások értékelése során azonban olyan jelenségek megbízható, mélyreható értékelésének hiányával találtuk szemben magunkat, mint amilyenek: az új integrációs mozgások Európában és általában a nagyvilágban, a szubregionális integrációk és a gazdasági kapcsolatok Kelet- és Nyugat-Európában, a nemzetközi pénzügyi válság, a nemzetközi kereskedelem fejlesztése, a nemzetközi tőkebefektetések stb. Ugyancsak szükségesnek mutatkozott, hogy még világosabban meghatározzuk: a korszerű technológia és tudomány szerepét; a technokratizmus és a technobürokratikus ideológia nemzetközi méreteit; a szocialista erők, a munkás-, felszabadító és más haladó mozgalmak jelentőségét a tőke tulajdonosainak és igazgatóinak kiváltságos helyzete ellen folytatott harcban stb.

A Kommunista Szövetség programjának meghozatala óta az elmúlt másfél évtizedben nagy események játszódtak le a világban. Felbomlott a gyarmati rendszer; több tucatnyi nemzet megalakította saját államát. Az algériai és a vietnami nép kivívtá történelmi jelentőségű forradalmi győzelmét. A történelem színterén egyre jelentősebb szerepet tölt be az el nem kötelezettség politikája. A szocializmus bevonult minden kontinensre. Megkezdődött a világyűrré válás korszaka; a tudomány beláthatatlan fejlődésén ment át; végrehajtották az első szívatültetéseket; megszületett az elektronikus számítógépek néhány nemzedéke. Óriásira növekedett a munkásosztály . . .

Az elmúlt 25 évben kitermelt társadalmi javak mennyisége ugyanannyi, mint amennyit az összes előző évszázadokban és évezredekben a világ előállított. Ugyanakkor a gazdasági növekedés és fejlett tőkés államokban vak és süket maradt a társadalom össz-szükségletei iránt. A társadalmi termék elosztásában fennmaradt a status quo a fejlett országok társadalmi viszonyaiban is, s ha nagy ütemben növekszik is a termelés, nem tud lépést tartani a növekvő társadalmi szükségletekkel.

Ezzel egyidejűleg gyorsuló ütemben növekszik a világon a katonai hatalom, növekszenek a hadiipar lehetőségei. A robbanóerő — a termonukleáris és más energiák révén — a milliószorosára emelkedett. A társadalmi eszközök mérhetetlen fecsérelése is lábra kapott. Társadalmi válságok következtek be. A gazdasági expanzió növekedésre serkentette a technokratizmust mint a társadalmi viszonyok megnyilvánulását, erősödtek a militarizmus, a különböző formájú intervencionalizmus és a hegemonizmus. Ugyanakkor a világ egyre sürgetőbben és intenzívebben keresi a legjobbat a ma létező különböző társadalmi célok közül. Megmozdultak a fiatal nemzedékek — nagyobbik részük a szocializmusban, az új társadalmi viszonyokban keresi a kiutat — kisebbik részük pedig a hasis és a marihuana mámorában elmerülve igyekszik feledni. A tudományos világ egyre gyakrabban tiltakozik az emberi környezet elszennyeződése ellen, a tudománynak a tőke részéről való kiaknázása ellen, azoknak az élősdisége és antihumanizmusa ellen — elsősorban a technomenedzseri-bürokratikus erők ellen — akik az emberi munka gyümölcszeivel rendelkeznek.

A nagy történelmi, társadalmi és gazdasági történések és változások a világban nem véletlenszerűek. Összetevő részei ezek az egész történelmi fejlődés törvényszerűségeinek a termelési viszonyok alapján. Ezek a viszonyok egyre inkább ellentétbe kerülnek a fennálló társadalmi-politikai és gazdasági viszonyokkal, serkentik a szocialista társadalmi viszonyok fejlődését, s habár a tudatos akciók még mindig össze-összeolvadnak az ember akaratától és céljaitól független fejlődéssel, az ember ma már egyre kevésbé passzív objektuma a gazdasági törvényszerűségek hatásának. A tudatnak mint az ember és a világ megváltoztatása eszközeinek szerepe egyre jelentősebbé válik.

Az elmúlt évtizedek minden történése a világban, a második világháború óta egyre inkább a munkásosztály szerepét hangsúlyozza, kiemelve, hogy egyedül ez a forradalmi erő képes korunk társadalmának átalakítására.

A munkásosztály összetétele tagoltabbá vált, magába foglalva mindazokat, akik a termelési folyamatok előkészítésében és közvetlen végrehajtásában részt vesznek. E folyamatban csökkennek a távolságok a foglalkoztatottak különböző kategóriái között, és új formái alakulnak ki az érdekek azonosságának, a szövetkezésnek és a szolidaritásnak.

A közoktatás robbanásszerű fejlődése, a társadalombiztosítás rendszerének kitágulása, a magasabb fokú szervezethez a legkülönbözőbb formában hozzájárult a munkásosztály társadalmi helyzetének javulásához, az önmagáról és a társadalomról kialakított tudat erősödéséhez, és a munkásosztály politikai befolyásának növekedéséhez. A munkásosztály ma, ha nem is egészen kiegyensúlyozottan, könnyebben felismeri mindazokat a törekvéseket, amelyek arra irányulnak, hogy a legkülönbözőbb manipulációkkal behálózják a dolgozókat, háttérbe szorítsák forradalmi szerepét, elfordítsák a társadalom igazi problémáitól, visszaszorítsák lényének internacionalizmusát, megkülönböztetésben részesítsék faji alapon, s az egyik ország munkásosztályát szembe állítsák a másik ország munkásosztályával. Csökken a szakadék az értelmiség és a fizikai munka között.

Növekszik a törekvés az önigazgatás és a határozathozatallal kapcsolatos munkafolyamatokban való részvétel különböző formái iránt — s ez jól szemlélteti a fokozódó öndudatot, az önbizalmat, s azt, hogy a munkásosztály egyre fontosabb tényezőjévé válik a társadalmi történéseknek és változásoknak.

Ezzel párhuzamosan növekszik a szocialista eszmék, a szocialista gyakorlat és a marxista tudományos gondolkodás hatása és jelentősége. Óriási mértékben megnövekedett azoknak az embereknek a száma — nem csupán a munkásság, hanem az értelmiség körében is, de különösen a fiatalok soraiban — akik a szocializmus mellett szállnak síkra.

A társadalmak történetében egyetlen eszme sem hatolt olyan mélyre a tömegekbe, nem töltött be olyan mozgósító szerepet és nem idézett elő olyan mélyreható változásokat a társadalomban, mint az elmélet, amelyet egy évszázaddal ezelőtt Marx és Engels fogalmazott meg. A történelem bebizonyította, hogy a kapitalizmus, mint minden korábbi társadalmi rendszer, szintén átmeneti jellegű.

A szocializmus egyre inkább szükségszerűvé és elkerülhetetlenné válik minden ország, minden nemzet fejlődésében. Egyedül a szocializmus képes feloldani a nagy ellentmondásokat minden országon belül. A szocializmus győzelme nem jelentheti egyik ország győzelmét a másik felett, hanem a munkásosztály és a haladó erők győzelmét fejezheti ki minden nemzet keretein belül önnön kisebbsége felett, amely fenntartja a kizsákmányolást, tehát a termelőerők fejlődése terén az új lehetőségek győzelme ez a többség javára. A nemzeti összetevő — a szocializmus fejlődésének akadályozása helyett — átváltozik a társadalom szocialista átalakulásának összetevőjévé.

A szocializmus fejlődéséhez hozzájárul az is, hogy a tudomány ma egyre ütemesebben alakul át közvetlen termelőerővé. Az üzenetek és értesülések mozgása megközelíti a fény terjedésének sebességét. Az ember már mesterségesen kezdi termelni az anyagot és az élelmet. Elsősorban a tudósoknak és a munkásoknak köszönhető, hogy egyre gyorsabbá válik a gazdasági fejlődés. Ez a gyorsított ütemű fejlődés növeli kölcsönös kapcsolatukat, és azonosá teszi társadalmi helyzetüket, történelmi sorsukat. A tudomány és a technológiának a tökéletes társadalom szűk kereteket szabott — jöllehet a tudomány és a technológia mai fejlődése rendkívül ellentmondásos, és pedig a társadalmi viszonyok ellentmondásaiból eredően. Az ugrásszerű fejlődést, amit ma az emberiség él át, még mindig „más emberek koponyájából szívják ki”. Az emberi gondolkodás és alkotókészség legnagyobb arányú fejlődése közepette Vietnamban — bizonyos számítások szerint — minden hektárnyi területre megközelítőleg 150 kg, minden lakosra átlagosan 300 kg, és minden másodpercben 60 kg robbanóanyag hullott. 26 millió bombatölcser keletkezett, a föld hasonlatossá vált a Hold felületéhez, de a vietnami nép mégis megőrizte forradalmi győzelmét.

A vietnami békekötés a végét jelentette annak az időszaknak a nemzetközi viszonyok terén, amelynek válságát legmélyrehatóbban az Amerikai Egyesült Államok 13 esztendőös beavatkozása fejezte ki. Ez az esemény nem csupán a végét jelezte egy háborúnak, és a győzelmét egy népnek, hanem a kezdetét is a mélyrehatóbb változásoknak a nemzetközi viszonyokban, egy új időszak kezdetét, amelyet „Vietnam-utáninak” nevezhetnénk, amelyben egyre erőteljesebben jut kifejezésre a béke, a haladás, és a szocializmus felé forduló felhalmozódott erők aktivitása, párhuzamosan az imperializmus gazdasági és politikai válságának elmélyülésével.

A termelőerők nagyobb fokú internacionalizmusa nem csupán a több nemzetiségű társaságokat hozták be a világ színpadára, hanem azt is elősegítette, hogy lerombolódjanak a tartópillérei azoknak a hátrányos megkülönböztetéseknek és különféle gazdasági restrikciónak, amelyek tipikusan a hidegháború időszakát jellemezték, serkentve a gazdasági

kapcsolatokat a tőkés és a szocialista országok között, lerombolva a két világgazdaságról szóló elméletet és gyakorlatot. Ugyanakkor tanúi vagyunk a pénzügyi válság elmélyülésének. Kűszöbön áll az egymástól eltérő pénzügyi rendszerek kialakulása, de hamarosan szembe kerülünk a „kereskedelmi háború” különféle formáival is.

A fejezet, amelynek témája a szocializmus mint világfolyamat, arra utal, hogy ez a folyamat a szocialista eszmék és a szervezett szocialista és más haladó erők hatásának és jelentőségének növekedésében nyilvánul meg, miközben egyre hangsúlyozottabbá válik, hogy korunk világának alapvető társadalmi ellentmondásait nem vezethetjük le a kapitalista és a szocialista államok nemzetközi politikai ellentéteire és konfrontációjára, továbbá hogy jelenleg is alapvető ellentmondás áll fenn a munka és a tőke között, hogy a szocialista törekvések, álláspontok és változások különféle formában és különböző intenzitással az egész világra kiterjednek; azután, hogy a legújabb társadalmi fejlődés is igazolja a szocializmus egyenlőtlen fejlődéséről szóló tézisek fontosságát és értékét, de egészében nézve, előretörése jelentős mértékben megváltoztatta a világ képét, hiszen a szocializmus társadalmi-gazdasági és politikai ereje óriási növekedésen ment át, és hogy számos új probléma vetődött fel, amelyekkel ezek az erők ma gyakorta szembekerülnek. Mindemelllett a szocializmus — ilyen vagy olyan formában, kisebb vagy nagyobb mértékben — összetevő részévé válik a társadalmi gyakorlatnak a világ minden részében. Ebben a fejezetben, a többi között arra is rámutatunk, hogy a szocializmus további előretörése érdekében a szervezett szocialista erőknek az eddigieknél is jóval nagyobb önbírálattal kell tekinteniük saját tetteikre és tévedéseikre.

A Platform külpolitikai részének kidolgozása során különleges figyelmet fordítottunk az el nem kötelezettség politikájának további feldolgozására.

Az el nem kötelezettség politikája meggyorsítja a társadalmi előrehaladást

Az el nem kötelezettség politikája nagy előrelépést jelent a fejlett országok és az egykori gyarmatok közötti válaszfal további lerombolásában. Ez a fal már korábban megrepedezett a szocialista forradalmak — később pedig a gyarmatellenes forradalmak csapásai alatt. Ezek a forradalmak alapjaiban rendítették meg az évszázados társadalmi megállapodottságot és a több mint 2 milliárd ember szociális mozdulatlanságát. Ilyen alapon nyer minőségében a szocializmusért folytatott harc is világméretűben, hiszen minőségileg új alapokra helyeződik a gyarmatellenes és a szocialista forradalmak kapcsolata és kölcsönös hatása is.

Éppen ezért az el nem kötelezettség politikája mindenekelőtt arra a kérdésre keresi tevélegesen a választ, hogy miképpen lehet egészében serkenteni a társadalmi előrehaladást — ezért is mélyrehatóan internacionalista ez a politika.

Az el nem kötelezettségre emellett továbbra is úgy kell tekintenünk, mint a világpolitika és a világgazdaság integrálásának ösztönzésére, miközben két egymással összefüggő integrációs folyamatra kell felfigyelnünk.

Az egyiket különleges, az eddigi történelem számára ismeretlen formák jellemezik, amelyek abban nyilvánulnak meg, hogy számos forrongásban és átalakulásban levő állam egyesíteni igyekszik erőfeszítéseit, hogy tevékenységét és áramlatait jobban összefűzze saját és a nemzetközi élet problémáinak megoldása érdekében, míg az integráció másik folyamata abban jut kifejezésre, hogy az el nem kötelezettek egyre aktívabban kapcsolódnak be a nemzetközi viszonyokba, amelyek ugyancsak változnak és a jövőben is elkerülhetetlenül módosulni fognak.

A kolonializmus összeomlása és az el nem kötelezettek együttes kiállása a világ politikai színterén — mindez készületlenül érte a világot a tekintetben, hogy teljesebben megértse, mi történt, és hogy mi történik.

Az emberek általában megkévsé értik meg azoknak a történéseknek a lényegét, amelyekben ők maguk is részt vesznek. Vonatkozik ez a káderek egy részére a Kommunista Szövetségben is.

Vonatkozik azonban ez a megállapítás a világ mai társadalmainak tudományos gondolkodására is. A kolonializmus megszűnése, valamint az ázsiai, afrikai és latin-amerikai népek nagy részének irányvétele a szocializmus felé a társadalomtudományok nagy részét szendergés közben érte. Ezek még a mai napon sem képesek megmagyarázni, hogy mi történik. Nem képesek dialektikus egységet találni az említett országok népeinek múltja, folytonosan változó jelene és jövője között.

Az emberek ezekben az országokban a maguk konkrét átmenetét a szocializmusba a maguk különleges módján fogják fel. Ezeket a felfogásokat nem szabad gunyorosan fogadni. Inkább serkenteni kell őket felfogásaikban, hogy megtalálják saját megoldásaikat. Ami pedig a különféle illúziókat illeti, tudjuk, hogy a sok jelentős erőfeszítés ellenére mások is áldozatul estek már a különféle illúzióknak, tudjuk, hogy a fejlett országok munkásosztálya sem volt mentes mindig, sőt ma sem mentes mindig az ábrándoktól.

A gyarmatosítók elleni harc óriási mértékben tömegesítette a szocializmus bevonulását a világ színterére. Ezek a mozgalmak világfolyamatként ömlenek be a szocializmusba, ~~beépít~~ építve abba a maguk különleges politikai, gazdasági, emberi és forradalmi hozzáállásukat. Ez a harc a fejlett országok szocialista erőit is fokozottabb tevékenységre készíti, hiszen történelmileg tekintve az elkövetkező időszakban a fejlett országok népei már gyorsabban haladnak majd a szocializmus felé.

Végül soron az óriási szakadék a fejlett és fejletlen kapitalizmus között egyre tovább mélyül. Ezt a szakadékot csak a szocializmus képes áthidalni.

A platformtervezet három külpolitikai fejezetében azok az értékelések és álláspontok kerültek közvitára, melyeknek alapján, híven az elért eredményekhez, az eddiginél is nagyobb biztonsággal tájékozódhatunk és tervezhetünk külpolitikai ténykedésünkben. A tervezetben azonban nem kielégítő mértékben dolgoztuk fel az elkövetkező másfél évtizedben várható mozgásokat.

Ez nem is könnyű feladat, hiszen a történések rendkívül bőségesek.

A Platform — a forradalmi harciasság serkentése

Az előterjesztett Platformnak — noha egyes kérdéseket esetleg részletesebben is fel lehetett volna dolgozni — mindenekelőtt az a célja, hogy a kommunisták és a dolgozó emberek számára átfogó betekintést nyújtson nézeteinkről a további szocialista építés távlatait, valamint a világesemények lényegét illetően, de az is, hogy serkentse az eszmei-politikai munkát a Kommunista Szövetségben, s hogy hozzájáruljon társadalmunk néhány égető kérdésének gyorsabb megoldásához. Egyszóval, egész társadalmi-politikai és gazdasági életünkbe több fényt igyekeztünk bevinni, és több alkotói erőfeszítést, forradalmi harciasságot, következetességet, kitartást és állhatatosságot. A Platform alapján kialakuló gyakorlat és az alkotójellegű viták alapján, eredményül és összefoglalásként az elkövetkező években megfelelő dokumentumokhoz kell eljutnunk, olyan határozatokhoz, amelyeket a kongresszus a magáévá tesz, és amelyekben részletesen feldolgozzuk a JKSZ fő irányvonalát az elkövetkező időszakra. Ezzel kapcsolatban meg kell jegyeznünk, hogy Statutáris Bizottságunk már készíti javaslatát a JKSZ statútumának módosítására és kiegészítésére, az oktatás reformján pedig az Elnökség önálló bizottsága dolgozik. Emellett a X. kongresszusig még néhány olyan kérdésben is egységes álláspontot kell elfoglalnunk, amelyeket a Platformban éppen csak érintünk.

A JKSZ IV. választmányi ülésén elfogadott akcióprogram és a JKSZ X. kongresszusára előkészített Platform eszmei-politikai álláspontjai, valamint a köztársasági kongresszusok és a tartományi értekezletek teljes odaadást követelnek a munkában egész tagságunktól, a Kommunista Szövetség minden szervezetétől és vezetőségétől, a Szakszervezeti Szövetségtől, a Szocialista Szövetségtől, az Ifjúsági Szövetségtől, a Harcoszövetségtől minden szervezetétől, valamint a munkaközösségektől, a tudományos intézetektől, a sajtótól, rádiótól és televíziótól. A Platformnak konkrét eszmei-politikai tevékenységre kell készítenie a kommunistákat és minden haladó gondolkodású embert ebben és a következő esztendőben. További munkánkban óvakodnunk kell a frázisoktól és a Platform álláspontjainak verbális helyeslésétől. A legjobban úgy tehetünk hitet az osztályjellegű politika mellett, ha tényleges — életbe vágó fontosságú tetteket hajtunk végre, amelyek közvetlen kapcsolatban állnak a dolgozók társadalmi és anyagi helyzetével. A Platformban már előirányoztunk bizonyos konkrét intézkedéseket is, melyeknek végrehajtásával nem kellene késlekednünk a kongresszus jóváhagyására várva. Ezek a feladatok elsősorban a gazdasági életet és a dolgozó emberek életszínvonalának javítását érintik. A kommunistáknak elő kell segíteniük, hogy bizonyos kérdéseket gyorsabban megoldjunk, mint amilyen például a munkáslakások építése. Az ilyen és ehhez hasonló akciók alkotó részét képezik a X. kongresszust előkészítő programoknak.

A kongresszusi előkészületeknek óriási jelentőségük van magára a kongresszusra nézve is — sok tekintetben ettől függ, hogy választ adhat-e a kongresszus azoknak a kérdéseknek a többségére, amelyeket a mindennapi élet és a forradalmi fejlődés mai szakasza vetett fel

erőteljesen. Ezért rendkívül fontos, hogy mindjárt a kezdettől, a Platform közvitájának kezdetétől fogva a Kommunista Szövetség minden tagja és minden szervezete aktívan bekapcsolódjon a kongresszus előkészítésébe, s hogy a már sok tekintetben kialakult munka- és alkotói légkör izzása ne lankadjon. A kommunisták akciójában — amely nagyobb harciasságot, felelősséget, fegyelmet és szervezettséget követel tőlünk — tovább erősödik a JK SZ eszmei és akciói egysége, tovább éleződnek majd az eszmei mércék, és világosabban kialakul az elhatárolódás vonala mindazokkal a felfogásokkal szemben, amelyek eltérnek a JK SZ politikájának osztályjellegétől.

A statutáris jogokkal összhangban, amelyek lehetővé teszik, hogy a KSZ minden tagja részt vegyen a Kommunista Szövetség politikájának megfogalmazásában és kialakításában, lehetővé kell tenni, hogy saját javaslataikkal az alapszervezetek is kihassanak a kongresszusi dokumentumok előkészítésére és véglegesítésére.

A kongresszus előkészítésén dolgozó bizottságnak és más munkacsoportoknak figyelmesen kell kezelniük minden javaslatot vagy sugalmazást, ami a KSZ szervezeteitől vagy egyes kommunistáktól származik.

Pártunk platformjának közvitája során nagy felelősség hárul a sajtóházak, a rádió és televízió kommunistáira is, elsősorban a tájékoztatási eszközök politikai irányvonaláért, a nyilvánosan kimondott szó erkölcsiségéért, alkotói állásfoglalásukért a társadalmi mozgással szemben. A sajtó hasábjait, a rádió és televízió műsorait meg kell nyitni az emberek szélesebb köre előtt, de elsősorban is a közvetlen termelésben dolgozó munkások, az öngazdagtók és a társadalmi élet más területeinek alkotói előtt.

Elnökségünk a Platform tervezetének mai vitájával megkezdni nagyszabású munkáját a X. kongresszus előkészítésében, ami maximális erőbevetést és igyekezetet követel mindannyiunktól.

(Komunist, 1973. május 27. — Zárórészlet V. Vlahović előadói beszámolójából a JK SZ Elnöksége 1973. május 24-én megtartott 43-ik ülésén)